

Utlåtande 2007:60 RVI (Dnr 327-1952/2005)

**Befrielse från tv-avgift vid stadens servicehusboenden
m.m.**

Motion av Magnus Hellström (m) (2005:38)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Regeringen tillskrivs med uppmaning om att vidta åtgärder för att riktlinjer och undantag för Radiotjänst görs enhetliga, så att inte kommuners varierande definitioner av boende för äldre avgör om de ska tvingas betala tv-avgift eller ej.
2. Motion (2005:38) av Magnus Hellström (m) gällande befrielse från tv-avgift vid stadens servicehusboenden m.m. anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anfört i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Ewa Samuelsson anför följande.

Ärendet

Magnus Hellström (m) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheterna att befria de boende i stadens serviceboenden, vårdanstalter och liknande inrättningar från tv-avgift.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt stadsdelsnämnderna Hägersten, Rinkeby och Östermalm. Inom stadsledningskontoret har ärendet beretts av välfärd och utbildningsavdelningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd och äldreomsorgsberedning har tagit del av ärendet den 20 respektive 28 oktober 2005.

Stadsledningskontoret finner att avgiftsskyldighet föreligger om man bor stadigvarande i sådan boendeform där man får regelbunden tillsyn, men att man har ett relativt självständigt boende och egen tv-mottagare. För att avgöra vilken typ av omsorg eller vård som den enskilde omfattas av använder sig Radiotjänst av den klassning av boenden som kommunerna själva har valt. Är boendet klassat som ett servicehus, föreligger avgiftsskyldighet, har kommunen däremot klassat sitt boende som en vårdinrättning står inrättningen för tv-avgiften. Stadsledningskontoret är medvetet om att servicehusens roll har förändrats och blivit alltmer oklar och många av servicehusen har anpassats för äldre med stora omsorgsbehov och att det, med utgångspunkt från det kamrarrättsavgörande som behandlar frågeställningen, är många som bor i servicehus som egentligen inte ska betala tv-avgift. Kontoret konstaterar dock att Radiotjänst AB kommer fortsätta att kräva in tv-avgifter, och att det kan komma uppstå tvister mellan enskilda och Radiotjänst.

Rinkeby stadsdelsnämnd konstaterar att frågan om skyldighet att betala egen tv-avgift ytterst är en fråga om boendet är att uppfatta som en vårdplats eller som ett ordinärt och varaktigt boende. Vidare finner nämnden att de boende med ordinära eller små inkomster/stora hjälpbehov redan tillförsäkras en skälig levnadsnivå, inklusive kostnaden för tv-avgiften, genom bestämmelserna om förbehållsbelopp/försörjningsstöd. Behovet av riktade insatser i aktuellt avseende för andra grupper finner nämnden inte särskilt påkallat. Mot denna bakgrund anser man att motionen bör avslås.

Hägerstens stadsdelsnämnd konstaterar att de boende i servicehus har egna lägenhetskontrakt och definieras som särskilt boende. Eftersom rättslaget är mycket osäkert föreslår nämnden att kommunfullmäktige avvaktar med att ge utredningsuppdrag till kommunstyrelsen om möjligheterna att befria de boende i stadens serviceboenden, vårdanstalter och liknande inrättningar från tv-avgiften till dess att Radiotjänst fått rättsläget prövat i Regeringsrätten.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att då beslut om boende i servicehus inte är knutet till behov av vård och omsorg kan detta inte betecknas som vårdboende. Nämnden anser att nuvarande gränsdragning mellan servicehus och andra särskilda boendeformer är klar och tydlig för uttag av tv-avgift. De insatser som ges boende på servicehus bedöms på samma sätt som i ordinärt boende. Nämnden anser att nuvarande gränsdragning mellan servicehus och övriga särskilda boenden kan bibehållas.

Kommunstyrelsens pensionärsråd och *kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning* tillstyrker båda stadsledningskontorets förslag.

Mina synpunkter

Frågan om avgiftsskyldighet är ytterst en fråga om boendet är att uppfatta som en vårdplats eller som ett ordinärt, självständigt och varaktigt boende. Enligt förarbetena till tv-avgiftslagen föreligger skyldighet att erlägga tv-avgift om

man bor stadigvarande i sådan boendeform där man får regelbunden tillsyn, men har ett relativt självständigt boende och egen tv-mottagare.

För att avgöra vilken typ av omsorg eller vård som den enskilde omfattas av, använder sig Radiotjänst av den klassning av boenden som kommunerna själva har valt. Är boendet klassat som ett servicehus, föreligger avgiftsskyldighet om den enskilde innehar en tv-mottagare. Har kommunen däremot klassat sitt boende som en vårdinrättning står inrättningen för tv-avgift som även omfattas av de boende.

I det rättsfall från kammarrätten som motionären refererar till fick ett 60-tal servicehusboende i Skillingaryd rätt gentemot Radiotjänst och befriades från tv-avgift. I målet hade de boende gjort gällande att omvårdnadsbehovet för personer, som får bistånd i form av plats i servicehus, idag är så stort att det bör jämföras med andra särskilda boenden. Kammarrätten fann att eftersom Radiotjänst inte genom utredning visat annat så hade de inte heller grund för att påföra de boende tv-avgift.

Det finns en mängd olika boendeformer inom omsorgen som i ett samlingsbegrepp kallas särskilda boendeformer. Begreppet omfattar det som tidigare kallades ålderdomshem, sjukhem, servicehus och gruppboendestäder. Denna begreppsbyggnad, liksom tv-avgiftslagens vårdbegrepp, leder till tolkningsproblem, bland annat därför att olika kommuner använder samma begrepp för olika boendeformer.

Jag delar stadsledningskontorets uppfattning om att det säkerligen är många boende i stadens servicehus som egentligen inte skulle behöva betala tv-avgift. Staden bör därför tillskriva regeringen med uppmaning om att vidta åtgärder för att riktlinjer och undantag för Radiotjänst görs enhetliga, så att inte kommuners varierande definitioner av boende för äldre avgör om de ska tvingas betala tv-avgift eller ej.

Bilaga

Motion (2005:38) av Magnus Hellström (m)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Regeringen tillskrivs med uppmaning om att vidta åtgärder för att riktlinjer och undantag för Radiotjänst görs enhetliga, så att inte kommuners varierande definitioner av boende för äldre avgör om de ska tvingas betala tv-avgift eller ej.

2. Motion (2005:38) av Magnus Hellström (m) gällande befrielse från tv-avgift vid stadens servicehusboenden m.m. anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anfört i utlåtandet.

Stockholm den 21 mars 2007

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Ewa Samuelsson

Anette Otteborn

ÄRENDET

Magnus Hellström (m) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheterna att befria de boende i stadens serviceboenden, vårdanstalter och liknande inrättningar från tv-avgift.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt stadsdelsnämnderna Rinkeby, Hägersten och Östermalm. Inom stadsledningskontoret har ärendet beretts av välfärd och utbildningsavdelningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd och äldreomsorgsberedning har tagit del av ärendet den 20 respektive 28 oktober 2005.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt propositionen (SFS 1988/89:18) som ligger till grund för den nuvarande lagstiftning Radiotjänst har att följa, Lag om tv-avgift (SFS 1989:41), föreligger avgiftsskyldighet om man bor stadigvarande i sådan boendeform där man får regelbunden tillsyn, men att man har ett relativt självständigt boende och egen tv-mottagare. För att avgöra vilken typ av omsorg eller vård som den enskilde omfattas av, använder sig Radiotjänst av den klassning av boenden som kommunerna själva har valt. Är boendet klassat som ett servicehus, föreligger avgiftsskyldighet om den enskilde innehar en tv-mottagare. Har kommunen däremot klassat sitt boende som en vårdinrättning står inrättningen för tv-avgift som även omfattas av de boende.

Servicehusen byggdes ursprungligen för att vara goda bostäder för äldre, begreppet servicehus infördes i socialtjänstlagen 1982.

Stadsledningskontoret är medvetet om att servicehusens roll har förändrats och blivit alltmer oklar och många av servicehusen har anpassats för äldre med stora omsorgsbehov. I samband med en omvandling av servicehus till boende med heldygnsomsorg t.ex. ålderdomshem eller gruppboende är det viktigt att även klassificeringen ändras.

Det rättsfall som nämns i motionen är ett avgörande från Kammarrätten i Sundsvall, 20050120, målnr. 2884--2924-04 och 2926—2943-04. I dessa mål avslår kammarrätten, Radiotjänst i Kiruna AB överklagande av en länsrätts dom rörande skyldighet för boende i ett servicehus i Vaggeryd kommun att betala tv-avgift. Kammarrättens avgörande innebär att endast en TV-avgift ska betalas för servicehuset i Vaggeryd. Kammarrätten menade att avgörande för frågan om enskildas skyldighet att betala serviceavgift, är om en persons boende är att uppfatta som en vårdplats eller ett ordinärt självständigt och varaktigt boende. I målet hade de boende gjort gällande att omvårdnadsbehovet för personer, som får bistånd i form av plats i servicehus, idag är så stort att det bör jämföras med andra särskilda boenden. Kammarrätten fann att eftersom Radiotjänst inte genom utredning visat annat så hade de inte heller grund för att påföra de

boende TV-avgift.

På grund av att Radiotjänst överklagade kammarrättens dom för sent har Regeringsrätten beslutat avvisa överklaganden och begäran om prövningstillstånd.

Vid samtal med radiotjänst framgår det att bolaget även fortsättningsvis kan komma att debitera boende i servicehus. Radiotjänst menar att frågan om befrielse kräver en prövning för var och en boende. Med utgångspunkt från kammarrättsavgörandet är det enligt stadsledningskontorets mening, många som bor i servicehus som inte ska betala TV-avgift. Det framstår dock som Radiotjänst-AB kommer att fortsätta kräva in TV-avgifter, och att det kan komma uppstå tvister mellan enskilda och Radio-tjänst.

Motionen gällande befrielse från tv-avgift vid stadens servicehusboenden m.m. anses besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Rinkeby stadsdelsnämnd

Rinkeby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 oktober 2005 att godkänna och överlämna förvaltningens synpunkter som svar på remissen.

Rinkeby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen kan konstatera att frågan om skyldighet att betala egen TV-avgift ytterst är en fråga om boendet är att uppfatta som en vårdplats eller som ett ordinärt och varaktigt boende. Vid gränsdragningsproblematik kan saken prövas av förvaltningsdomstol, vilket förefaller ha skett i det refererade fallet från Småland.

Vidare finner förvaltningen att de boende med ordinära eller små inkomster/stora hjälpbehov redan tillförsäkras en skälig levnadsnivå, inkl. kostnaden för TV-avgiften, genom bestämmelserna om förbehållsbelopp/försörjningsstöd. Behovet av riktade insatser i aktuellt avseende för andra grupper kan inte anses särskilt påkallat.

Mot denna bakgrund bör motionen avslås.

Hägerstens stadsdelsnämnd

Hägerstens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2005 följande

1. Hägerstens stadsdelsnämnd föreslår att kommunfullmäktige avvaktar med att ge utredningsuppdrag till kommunstyrelsen om befrielse från tv-licensavgiften vid stadens servicehusboenden m.m. till dess att Radiotjänst fått rättsläget prövat i Regeringsrätten.
2. Hägerstens stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt remissyttrande till kommunstyrelsen.

Hägerstens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

De boende i servicehus har egna lägenhetskontrakt och definieras som särskilt boende. Eftersom rättsläget är mycket osäkert föreslår förvaltningen att kommunfullmäktige avvaktar med att ge utredningsuppdrag till kommunstyrelsen om möjligheterna att befria de boende i stadens serviceboenden, vårdanstalter och liknande inrättningar från tv-avgiften till dess att Radiotjänst fått rättsläget prövat i Regeringsrätten.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2005 följande

1. Nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remiss om befrielse från TV-avgift vid stadens serviceboenden m.m.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Radiotjänst skiljer mellan vårdinrättning och boende i egen lägenhet med eget/privat lägenhetskontrakt (servicehus) vid uttag av tv-avgift. Den person som bor i ett särskilt boende med heldygnsoomsorg betalar inte tv-avgift medan den som bor i servicehus betalar tv-avgift. Eftersom ett beslut om boende i servicehus inte är knutet till behov av vård och omsorg, kan detta inte betecknas som vårdboende. Förvaltningen anser att nuvarande gränsdragning kan bibehållas för att undvika nya gränsdragningsproblem.

Inom Östermalms stadsdelsområde finns numera endast ett servicehus, Rio servicehus, med 72 servicehuslägenheter. De som bor på Rio servicehus har alla ett biståndsbeslut i grunden för sitt boende och de har egna hyreskontrakt. Om de boende behöver hemtjänstinsatser fattas individuella biståndsbeslut för detta på samma sätt som i ordinärt boende. Alla som bor på Rio servicehus har inte hemtjänst. Rio servicehus kan därför inte betecknas som en vårdinrättning.

Personer som bor i andra särskilda boenden inom stadsdelen har alla behov av olika individuellt utformade insatser av vård och omsorgskaraktär utöver själva boendet. Dessa boenden erbjuder heldygnsoomsorg varför dessa därför kan betecknas som vårdinrättningar.

Nuvarande gränsdragning mellan servicehus och andra särskilda boendeformer är klar och tydlig för uttag av tv-avgift. De insatser som ges boende på servicehus bedöms på samma sätt som i ordinärt boende. Förvaltningen anser att nuvarande gränsdragning mellan servicehus och övriga särskilda boenden kan bibehållas.

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsens pensionärsråd beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2005 att tillstyrka stadsledningskontorets förslag till beslut i tjänsteutlåtande 2005-10-06.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning beslutade vid sitt sammanträde den 28 oktober 2005 enligt följande.

Äldreomsorgsberedningen beslöt föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

Motionen gällande befrielse från tv-avgift vid stadens servicehusboenden m.m. anses besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

Bilaga

2005:38

2005:38

Motion av Magnus Hellström (m) om befrielse från TV-avgift vid stadens serviceboenden m.m.

Dnr 327-1952/2005

Enligt uppgifter i media har ett sextiotal pensionärer som bor på serviceboende i Skillingsaryd i Småland befriats från TV-avgiften. Regeringsrätten tar inte upp Radiotjänsts krav på att de ska betala var sin TV-licens. Kammarrätten, liksom tidigare Länsrätten, har kommit fram till att de inte behöver betala. Enligt lagen behöver endast en avgift betalas för samtliga TV-mottagare som finns inom samma sjukhus, vårdanstalt eller liknande inrättning.

Med anledning av ovanstående yrkar jag

att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheterna att befria de boende i stadens serviceboenden, vårdanstalter och liknande inrättningar från TV-avgiften.

Stockholm den 9 maj 2005

Magnus Hellström